

vergadering **C80**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en
Justitie

van 13 december 2022

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Philippe Muyters aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het screeningsmechanisme voor buitenlandse investeringen – 758 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de oprichting van de vennootschap Flanders Technology & Innovation – 821 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de oprichting van een Vlaams technologiebedrijf – 843 (2022-2023)	5
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het grote aantal aanmeldingen bij de Erkenning- en Bemiddelingscommissie voor slachtoffers van historisch misbruik – 801 (2022-2023)	10
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de feminicidecijfers en het gebruik van enkelbanden bij familiaal geweld – 817 (2022-2023)	15

**VRAAG OM UITLEG van Philippe Muyters aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het screeningsmechanisme voor buitenlandse investeringen
– 758 (2022-2023)**

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Minister-president, het Overlegcomité bereikte een akkoord over het screeningsmechanisme om directe buitenlandse investeringen te screenen. Ik denk dat dat nuttig en zinvol is. Het is zeker nuttig als buitenlandse investeerders een grotere participatie willen in onze Vlaamse bedrijven. We kunnen dan kijken of dit een toegelaten buitenlandse investering is.

Men heeft een onderscheid gemaakt tussen bedrijven die vanaf 25 procent worden gescreend, en meer energie- en defensiegerelateerde bedrijven, die al bij 10 procent aandelen een gedetailleerde screening krijgen.

Ik heb hier een beetje een dubbel gevoel bij. Ik denk dat het goed is dat dit gebeurt. Natuurlijk is internationalisering heel belangrijk voor de open economie die Vlaanderen heeft, maar we mogen niet vergeten dat er risico's en dreigingen zijn mochten bepaalde bedrijven in vreemde handen komen.

In de commissie Financiën van 21 juni 2022 stelde u al dat men tot eind juni 2023 wil inzetten op de outreach naar bedrijven, ambassades en zo verder en op de praktische instrumenten, zoals richtsnoeren. Het mechanisme zelf, zo gaf u nog mee, zou uiterlijk op 1 juli 2023 van kracht moeten zijn.

Kunt u de krachtlijnen en de werking van het screeningsmechanisme kort toelichten? Hoe evalueert u vanuit Vlaanderen het uiteindelijke akkoord?

Op welke manier houdt het screeningsmechanisme rekening met de defensieve, maar ook met de offensieve belangen van Vlaanderen en de Vlaamse open economie?

Op welke manier worden de bevoegdheden van Vlaanderen gegarandeerd en wordt voorkomen dat bijvoorbeeld andere regio's investeringen in Vlaanderen kunnen blokkeren?

Wat zijn de volgende stappen om tot de operationalisering te komen? Op welke manier zal de outreach gebeuren? Kunt u hier toelichting bij geven?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Muyters, ik wil verwijzen naar de uiteenzetting die ik in deze commissie over dit onderwerp al heb gegeven op vragen van u, de heer Vande Reyde en de heer Van Rompuy. Sinds mijn toelichting zijn de aanpassingen aan het screeningsmechanisme heel beperkt. Ze betreffen alleen kleine opmerkingen van de Raad van State en van de federale veiligheidsdiensten.

Mijn evaluatie van het geheel is positief. De belangrijkste opmerkingen die we vanuit Vlaanderen hebben gemaakt, werden meegenomen. Uiteraard blijft de tekst het resultaat van een evenwichtsoefening tussen de vragen en bezorgdheden van de diverse betrokkenen. Zo hadden we liever een nog beter omschreven en beperkter toepassingsgebied gezien.

Voor Vlaanderen is het vooral belangrijk dat dit nieuwe mechanisme ons enerzijds de nodige instrumenten geeft om in te grijpen in uitzonderlijke omstandigheden, maar anderzijds ook geen nodeloze barrière vormt voor nieuwe investeringen. U hebt

terecht op dat spanningsveld geweest. Dat evenwicht hebben we tijdens de onderhandelingen proberen te bewaken en zullen we ook bij de uitvoering monitoren.

Op welke manier houdt het screeningsmechanisme rekening met de offensieve en defensieve belangen? Voor de offensieve belangen is het voor Vlaanderen belangrijk dat een veiligheidsrisico of de openbare orde een screening motiveert. Verder is het goed dat het toepassingsgebied beperkt is en dat de 'greenfields' buiten het toepassingsgebied vallen. Het was een uitdrukkelijke vraag vanuit het federale niveau om er de greenfields aan toe te voegen, maar dat hebben we gelukkig kunnen voorkomen. Op die manier ligt de focus van het screeningsmechanisme op specifieke investeringen die risico's met zich kunnen meebrengen. Bovendien is het belangrijk dat investeringen pas geblokkeerd worden als er echt geen andere oplossing meer is. Ik juich het dus toe dat er wordt ingezet op andere maatregelen om enerzijds de risico's reeds in te dammen in een vroeger stadium en anderzijds onze openheid voor buitenlandse investeringen te behouden. Het resultaat houdt ook rekening met onze defensieve belangen. Het zal ons toelaten om beter te waken over en meer inzicht te krijgen in potentieel risicovolle investeringen.

U weet dat we het altijd hebben proberen tegen te houden dat andere geledingen in dit land zich met Vlaamse investeringen konden bemoeien. Dat is ook verworven. Als het een investering is die in Vlaanderen gebeurt, zal het ook een procedure zijn die Vlaanderen met het federale niveau zal doorlopen. Is het een investering die in Brussel of Wallonië gebeurt, dan kunnen wij daar niet in tussenkomen. Dat is denk ik wel een goede zaak.

Dan vroeg u op welke manier onze bevoegdheden gegarandeerd worden. Vlaanderen is een volwaardige partner binnen het mechanisme en de interfederale screeningscommissie, waarin een evenwichtige vertegenwoordiging is voorzien. Het blijft wel zo dat de partijen geen afstand kunnen doen van bevoegdheden, wat betekent dat ieder binnen de eigen bevoegdheden dient te blijven en dat iedere bevoegde partij haar veto behoudt. Er is echter afgesproken dat indien meer dan een gefedereerde entiteit bevoegd is zij slechts onderling kunnen beslissen over de niet-toelaatbaarheid van een investering. Dat laatste is het resultaat van een politiek compromis, waarbij ik het belangrijk vond dat een andere deelstaat geen vetorecht had over een investering in Vlaanderen. Men kan dit dus alleen tegenhouden wanneer Vlaanderen daar ook zelf mee akkoord gaat.

Wat zijn de volgende stappen? Elke partij moet nu de parlementaire goedkeuringsprocedure zo snel mogelijk opstarten. Het is de bedoeling dat die wordt afgerond tegen eind maart van volgend jaar. Daarna wil men de outreach naar bedrijven en ambassades opstarten. Het systeem zou begin juli 2023 in werking moeten treden. Mijn diensten werken tegen de opstart van het mechanisme richtlijnen uit voor de bedrijven. Op die manier wordt het proces vergemakkelijkt en hindert dat ons open investeringsklimaat niet. Voorts dient iedere partij die zijn bevoegdheden actief wil invullen zich voor te bereiden op deelname aan het mechanisme. Ik denk hierbij aan praktische zaken: beveiligde ICT, personeelscapaciteit en de verdere invulling van het analysekader. De FOD Economie zal als secretariaat van de interfederale screeningscommissie ook de nodige infrastructuren moeten opzetten. Aan Vlaamse zijde is dit voorbereidingstraject reeds van start gegaan. Het Departement Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie coördineert dat proces en de Vlaamse deelname aan het samenwerkingsakkoord.

Op welke manier gaat de outreach gebeuren? De outreach vanuit de federale overheid zal voornamelijk gericht zijn op bepaalde sectorfederaties en ambassades. Vanuit Vlaanderen bekijken we dat nog en zullen we ons organiseren, zodat er geen onnodige hinder is. Het is nog te vroeg om daarover al een volledig beeld te geven, maar voor Vlaanderen blijft het een absolute prioriteit om te vermijden dat dit screeningsmechanisme een negatieve impact zou hebben op ons investeringsklimaat. Het

is dan ook cruciaal om mogelijke investeerders tijdig en volledig te informeren over de inwerkingtreding van dit screeningsmechanisme.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Dank u wel.

Ik ben heel blij met dat antwoord, niet alleen met het feit dat aan uw uitleg hier in de commissie niet heel veel is gewijzigd – wat een goede zaak is –, maar zeker dat de greenfields buitenspel zijn gehouden en dat het echt pas in werking treedt als er geen andere mogelijkheden zijn. Ik denk dat dat de juiste filosofie is. Proberen te voorkomen dat je bepaalde investeerders die willen investeren, moet gaan blokkeren.

Voor mij is het ook heel belangrijk dat er geen veto kan komen van andere regio's. Het zou nogal raar zijn dat wij een investering goed vinden, dat wij voor een investering willen gaan en bedrijven warm hebben gemaakt om hier te komen investeren, en we, als puntje bij paaltje komt, door andere regio's worden geblokkeerd. Het lijkt mij echt wel heel belangrijk dat dat veto er niet in staat.

Ten slotte, wat voor mij ook belangrijk is – maar dat hebt u heel sterk benadrukt –, is dat de voorbereidingen getroffen zijn en ook dat er de nodige informatie is naar de bedrijven toe, zodanig dat een bedrijf eigenlijk niet voor verrassingen komt te staan, als het gescreend wordt of als daar maatregelen worden voorgesteld.

Ik heb geen bijkomende vragen, minister-president, en bedankt voor het antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de oprichting van de vennootschap Flanders Technology & Innovation – 821 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de oprichting van een Vlaams technologiebedrijf – 843 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Naar aanleiding van de laatste September-verklaring werd, in navolging van het eerdere Flanders Technology International, 'Flanders Technology & Innovation' (FTI) gelanceerd als "wervend project rond technologie en innovatie". Bedoeling is een positieve dynamiek te creëren rond innovatie en technologie om het brede publiek te sensibiliseren en ook de geweldig grote kennis en knowhow die we in Vlaanderen hebben, beter te valoriseren, zoals dat dan heet. Een kennis van mij in de sector drukte het als volgt uit: "We zijn in Vlaanderen fantastisch in het bedenken van technologische oplossingen. Helaas zijn de Nederlanders er beter in om ze te verkopen en de Fransen veel beter om ze te stelen van ons." Ik denk dat dit gevoel wel wat breder leeft. Om dat te verbeteren en om wat we al hebben te versterken, vind ik dat een zeer goed voornemen.

Ik ben nog blijer dat het niet bij woorden blijft. Op 25 november 2022 heeft de Vlaamse Regering de oprichting van een vennootschap goedgekeurd: Flanders Technology & Innovation bv. Dat zal een private rechtspersoon zijn, waarbij het kapitaal

van private spelers en bedrijven wordt gekoppeld en er, met de ondersteuning van de Vlaamse overheid, gemeenschappelijke projecten worden uitgevoerd.

De nota aan de Vlaamse Regering vermeldt dat het om “een platform” gaat “waarbinnen data, knowhow en innovatieve ideeën worden samengebracht zodat FTI een katalysator kan worden voor investeringen in technologische oplossingen”. Dat klinkt uiteraard zeer goed. Ik denk dat we niet moeten debatteren over de meerwaarde daarvan.

Ik heb wel nog vragen bij hoe deze vennootschap, deze rechtspersoon, zich verhoudt tot initiatieven die al bestaan. We moeten samenwerken met wat we al hebben met het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO), de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) en andere innovatieve instrumenten. Ik ben er zeker van dat u er als CEO van Vlaanderen over waakt dat dat geen nodeloze dingen impliceert.

Welke beleidsdoelstellingen hebt u met deze vennootschap concreet voor ogen?

Is er een analyse gemaakt, waarbij de uitkomst dan was dat dit de beste oplossing was? Werden nog andere opties onderzocht? Hoe zal de beoogde vennootschap complementair zijn aan de speerpunt domeinen die door VLAIO en PMV ook al in het innovatiebeleid worden bespeeld?

Er zal nu een oproep worden gelanceerd naar private bedrijven. Werd de bedrijfs-wereld al betrokken bij het voortraject?

Hebt u al een indicatie in hoeverre er concrete interesse is van bedrijven om hieraan deel te nemen?

Op hoeveel private aandeelhouders wordt minimaal gerekend om van deze missie een succes te kunnen maken?

De vennootschap zal werken op commerciële basis. Er zal een financieel plan worden uitgewerkt. Hebt u er al een idee van welke inkomsten moeten worden gegenereerd? Wat zal de tussenkomst van Vlaanderen zijn? Hoe ziet u de rentabiliteit van deze vennootschap?

Dat zijn allemaal praktische vragen. Ik wil nog besluiten met te zeggen dat ik zeker achter de mooie plannen van FTI sta. Ik ben ervan overtuigd dat dit instrument een meerwaarde zal hebben.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijn vraag sluit uiteraard nauw aan bij de vraag van collega Vande Reyde. Ik besloot om voor ingenieur te studeren toen ik de eerste keer Flanders Technology bezocht. Ik vond dat zo fantastisch, met die zwaaiende robotten, enzovoort. Dat was veertig jaar geleden toch allemaal indrukwekkend. Sommige mensen hebben daar een beetje heimwee naar, als ik het zo mag uitdrukken.

Veertig jaar geleden: het is dus uiteraard een verouderd concept. Dus moeten we uitkijken naar een vernieuwd concept. Ik ben zeer verheugd dat we nu kunnen spreken van FTI.

U gaat daar nu een bedrijf voor oprichten, dat de uitdaging moet aanpakken met data. De voornaamste bedoeling is dat heel wat van dat soort bedrijven bezig zijn met gigantisch veel dingen. Ik hoorde vandaag nog iets over het Interuniversitair Micro-elektronicacentrum (imec). De overheid steekt daar ook wel wat belastinggeld in. Maar de burger weet niet exact waarmee die bedrijven bezig zijn en hoe dat onze toekomst kan veranderen, wat er nog allemaal op ons afkomt. Op dat

vlak vind ik het fantastisch dat we nu eindelijk eens zullen tonen aan de mensen waar we onze centen in steken en waarmee die bedrijven bezig zijn.

Dus, jullie hebben beslist om daar een autonome vennootschap op te richten die technologische oplossingen moet bieden voor die maatschappelijke uitdagingen. De bedoeling is dan om samen met private partners – zoals collega Vande Reyde zei – te investeren in een platform waar data, knowhow en innovatieve ideeën worden samengebracht. Het zou een katalysator kunnen worden voor investeringen in technologische oplossingen voor de grote maatschappelijke uitdagingen die we in de toekomst zullen hebben. Ik denk maar aan artificiële intelligentie in de breedste zin van het woord.

De regering roept hierbij alle potentiële private investeerders op die mee de vennootschap willen oprichten en organiseren. Alle bedrijven mogen participeren, maar ze moeten ten minste een half miljoen inbrengen, een solvabiliteitsratio van minstens 20 procent hebben, mogen geen strafrechtelijke feiten hebben gepleegd – wat nogal logisch is – en moeten de principes van ethisch en duurzaam ondernemen onderschrijven.

Verder zal het Datanutsbedrijf, dat de Vlaamse Regering heeft opgericht en dat gegevens van burgers beheert, zorgen voor de aanlevering van data.

Daaromtrent heb ik de volgende vragen. Hoe wordt dat initiatief in de markt gezet? Hoe gaat dat verdienmodel eruitzien, als ik het zo mag uitdrukken? Om voldoende slagkracht te hebben, wordt er wel best wat kapitaal opgehaald. Ik denk daarbij aan de opstartkosten die je hebt enzovoort. Hebben jullie daarvoor een bepaald streefbedrag? Wat is de interactie met het Vlaams Datanutsbedrijf? Hoe verhoudt het zich ten opzichte van bestaande initiatieven zoals PMV, imec, het Vlaams Instituut voor Bio-technologie (VIB) enzovoort? Hoe ziet u de samenwerking met de private partners?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, collega's, voor de positieve interesse en de bijkomende vragen voor dit initiatief. Ik ga ze natuurlijk, een voor een, uitgebreid behandelen.

Mijnheer Vande Reyde, ik begin met uw eerste vraag over welke concrete beleidsdoelstellingen we voor ogen hebben met deze vennootschap. Eerst en vooral, zoals uzelf en de heer Gryffroy terecht opmerkten, willen we met FTI een positieve dynamiek creëren rond innovatie en technologie, om enerzijds een breed publiek te sensibiliseren, maar anderzijds ook het technologisch leiderschap van Vlaanderen en dus onze concurrentiekracht nog verder te versterken. Het is dus niet voldoende om aan de Vlaming te zeggen waar we nu al mee bezig zijn – dat is ook belangrijk –, maar om toch ook wel te zien dat we nog een serieuze stap vooruit kunnen zetten.

Dat kadert in de doelstellingen van het regeerakkoord. FTI zal een grote vitrine met technologiebeurzen creëren, waarin we al onze sterktes op het vlak van technologie en innovatie kunnen uitstallen. Maar FTI moet veel meer zijn dan marketing en communicatie. Dat heb ik altijd gezegd en dat kan ik niet genoeg herhalen. Uit het project moeten ook concrete realisaties komen in de vorm van marktgedreven innovaties die een antwoord bieden op de grote maatschappelijke uitdagingen in domeinen als gezondheid en voeding, energie en klimaat, levenslang leren, data, media, maar ook entertainment. En met dat doel voor ogen richten we dus deze nieuwe rechtspersoon op.

We stellen vast dat het steeds moeilijker wordt om complexe innovatieprocessen tot een goed einde te brengen, zeker als het gaat om innovatie rond maatschappelijke thema's waar de terugverdienmodellen onzeker zijn of er complexe procedures doorworsteld moeten worden. Nochtans is er zowel op maatschappelijk als

op economisch vlak een enorm groeipotentieel, als we erin slagen om boven alle silo's heen goed samen te werken en meer bepaald kennis en data uit te wisselen. Technologie en innovatie zijn immers een belangrijke sleutel om de grote maatschappelijke uitdagingen van onze tijd aan te pakken. Door radicaal te innoveren kunnen we enorme efficiëntiewinsten boeken en sterker uit de crisis komen.

FTI wil complexe innovatieprocessen in Vlaanderen versnellen en faciliteren die zonder FTI mogelijk niet of later tot stand zouden zijn gekomen. Die nieuwe vennootschap zal erop gericht zijn om relevante actoren te stimuleren, het silodenken te overstijgen en oplossingen te zoeken voor complexe maatschappelijke uitdagingen. De missie van de nieuwe rechtspersoon FTI is dus om een samenwerkingsverband te creëren waarbinnen data, knowhow en innovatieve ideeën worden samengebracht, zodat FTI een katalysator kan worden voor investeringen in technologische en innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen in de meest uiteenlopende domeinen. Het is de bedoeling dat overheden, bedrijven en kenniscentra al in een zeer vroeg stadium van ontwikkeling in een betrouwbare context en met duidelijke spelregels kunnen samenwerken rond concrete innovaties.

Dan, de analyse die ertoe geleid heeft dat dit instrument de beste optie is. Ons doel is om overheden, bedrijven, kennis- en onderzoeksinstituten zo flexibel en zo vlot mogelijk te laten samenwerken. Dat vereist een flexibel opzet waaraan deze actoren als gelijkwaardige partners kunnen deelnemen. Vanzelfsprekend moet deze structuur wendbaar zijn, om te kunnen inspelen op steeds veranderende omstandigheden. Om deze redenen werd gekozen voor deze structuur. Essentieel is dat de Vlaamse overheid op voet van gelijkheid aan die nieuwe vennootschap participeert met private partners. Het is de bedoeling dat wij als overheid minderheidsparticipatie in de rechtspersoon houden. Het is wel essentieel dat de katalysatorfunctie op een onafhankelijke manier wordt uitgevoerd vanuit een samenwerkingsverband dat gestut wordt door de overheid.

Dan was het ook de heer Vande Reyde die de link met de speerpuntclusters van vandaag maakte en vroeg of dat complementair is en geen overlap. Vlaanderen heeft inderdaad een rijk technologisch ecosysteem met heel veel innovatieve spelers en ook tal van clusters. Die leveren schitterend werk, maar er blijven een aantal maatschappelijke uitdagingen die zo complex zijn dat ze nog meer gerichte samenwerking en een nog vlottere uitwisseling van kennis en data over alle mogelijke silo's – ook thematische – heen vergen. We hebben daarrond, in aanloop naar dit project, heel wat gesprekken gevoerd met verantwoordelijken van zowel strategische onderzoekscentra (SOC's) als de speerpuntclusters. Zij zien een groot nut in een katalysator op Vlaams niveau die actoren stimuleert om hun eigen silo te overstijgen door een veilig ecosysteem te bieden waarbinnen relevante informatie tussen actoren kan worden uitgewisseld en dat partners samenbrengt om specifieke maatschappelijke oplossingen te realiseren.

Voor alle duidelijkheid – en ik wens dat echt te beklemtonen –, FTI komt niet in de plaats van gelijk welke actor in ons bestaande innovatieve ecosysteem, wel integendeel. Het is juist de bedoeling om 'connect the dots' te verwezenlijken. Eigenlijk moet u FTI beschouwen als de ultieme katalysator voor het realiseren van maatschappelijke innovaties waarvoor in de bestaande clusters geen kansen zijn, of om de deelaspecten waaraan men in bestaande clusters werkt, met elkaar te connecteren.

Mijnheer Vande Reyde, mijn Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken zal de oproep naar de private bedrijven formeel lanceren en coördineren. Het spreekt voor zich dat we in deze procedure alle mogelijke bedrijven gelijke kansen willen geven om toe te treden tot de nieuwe vennootschap, uiteraard binnen de geldende criteria. Het is dan ook logisch dat ik u op dit moment niet kan zeggen welke partners mogelijk geïnteresseerd zijn en/of zullen toetreden. Uiteraard hebben we wel verkennende gesprekken over de scope en de missie van FTI, met verschillende

bedrijven, belangenorganisaties en kennisinstellingen. Daaruit is gebleken dat er zeker en vast interesse is bij private bedrijven om toe te treden tot de nog op te richten rechtspersoon. Ik zal me nu niet uitspreken over het wenselijke aantal aandeelhouders. We willen een zo open mogelijke oproep doen. Dit zal uitwijzen welke concrete interesses er zijn en hoe de private bedrijven dit project bekijken. Volgende week – ik denk woensdag of donderdag – zal de call vertrekken.

Mijnheer Vande Reyde, de vennootschap zal op commerciële basis werken. Wat is het financieel plan en wat zijn de inkomsten? U moet een onderscheid maken tussen enerzijds de open call die nu loopt naar privépartners die in het aandeelhouderschap van de rechtspersoon willen stappen, en anderzijds de partners die lidmaatschappen zullen betalen om toe te treden tot de community's waarin zal worden samengewerkt rond de ontwikkeling van nieuwe marktgedreven innovaties. Die twee staan dus los van elkaar. Het bedrijfsmodel van FTI zal hoofdzakelijk gebaseerd zijn op deze lidmaatschappen. Een van de grote sterktes van FTI zal de creatie zijn van een ecosysteem waar partners gebruik van kunnen maken en in vertrouwen op een controlerende manier kennis, knowhow en vertrouwelijke data uitwisselen. FTI kan ook zelf dochterentiteiten, projectvennootschappen, oprichten waarin partners uit de publieke en private sector kunnen participeren.

Mijnheer Gryffroy, daarmee heb ik al uw eerste vraag behandeld.

Over het streefbedrag zal de Vlaamse Regering een beslissing nemen na de call, die volgende week door het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken in de markt wordt gezet. We hebben niet echt een streefbedrag. We moeten voelen hoe de markt is, maar ik heb er nogal een goed oog in gezien de vele reacties.

Het op te richten Vlaams Datanutsbedrijf zal een belangrijke partner van FTI zijn. Om partners op een vertrouwenwekkende en controleerbare manier aan te zetten tot een uitwisseling van kennis, knowhow en vertrouwelijke data, zal het Vlaams Datanutsbedrijf helpen bij de bouw van een data-ecosysteem, gebaseerd op de datakluzientechnologie van Solid. Je kunt dus het Datanutsbedrijf als een serviceleverancier van de FTI-vennootschap zien.

Zowel PMV als imec kan een belangrijke partner worden van FTI. Het ligt voor de hand dat er samenwerkingsverbanden zijn.

Mijnheer Gryffroy, over de samenwerking met private partners heb ik het al gehad in mijn antwoorden aan mijnheer Vande Reyde.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister-president, dank u voor de antwoorden. Ik vond ze zeer helder en duidelijk. Op dit moment – dat moet ik er altijd bij zeggen want anders word ik later misschien op mijn woorden gepakt, zoals de CEO van PMV in een andere commissie heeft trachten te doen – ben ik een grote voorstander van het voornemen om de technologische valorisatie via FTI verder te verstevigen. Het ziet er allemaal goed uit. De private partners en de strategische onderzoekscentra (SOC's) zijn voorstander, er wordt meer samengewerkt, het heeft ook een bedrijfseconomisch model en het is dus niet zomaar een nieuw agentschap dat wordt opgericht. Het is een katalysator – dat is nog de beste omschrijving.

Dit voornemen zit dus echt wel goed. We zullen het de komende jaren verder opvolgen. Indien zou blijken dat het niet zou werken, dan moeten we dat zeker opvolgen. Alle lof voor de initiatieven die u in dit dossier neemt. Dat is heel belangrijk voor onze productiviteit en economische groei.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dank u voor het antwoord. Ik ben iets optimistischer dan collega Vande Reyde. Ik kijk niet op dit moment, maar ik kijk naar de verdere toekomst. Ik ben er altijd al een voorstander van geweest om meer te doen en om marktleider te zijn als het gaat over technologie en innovatie. Ik ben verheugd dat ik de premier van Finland, die nu voor een staatsbezoek is aangekomen in België en die een technologisch bedrijf wil bezoeken, ertoe heb kunnen bewegen om donderdagnamiddag naar imec te gaan.

Minister-president, u zegt terecht dat we moeten uitkijken naar het brede publiek. Maar volgens mij moeten we er ook naar streven om het breed internationaal te brengen. Duitsland, dat is machines en auto's. Daar hebben ze een reputatie voor. Italië is kledij en auto's. Landen hebben soms heel specifieke kenmerken. Wij hebben het leiderschap in technologie en innovatie. Mensen zeggen: Vlaanderen is gelijk aan technologie en innovatie. Dat moeten we ook internationaal kunnen verkopen. Minister-president, zal Flanders Investment and Trade (FIT) dit verder uitbouwen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Gryffroy, het antwoord op uw vraag is 'ja'. FIT zal mee in de structuur van FTI worden opgenomen. FIT moet zorgen voor het internationaal karakter van FTI.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het grote aantal aanmeldingen bij de Erkennings- en Bemiddelingscommissie voor slachtoffers van historisch misbruik – 801 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, ik heb een vraag over de Commissie Erkenning en Bemiddeling voor institutioneel misbruik en geweld, want er beweegt ter zake natuurlijk wel wat. De Commissie Erkenning en Bemiddeling voor institutioneel misbruik en geweld uit het verleden is op 1 december 2014 van start gegaan. Dat was eigenlijk een van de resultaten van de parlementaire werkzaamheden rond de getuigenissen van misbruik en geweld in jeugd- en onderwijsinstellingen van twee en meer decennia geleden. De doelstelling van de commissie is om slachtoffers in de eerste plaats de steun en erkenning te geven die zij verdienen voor het leed dat hun werd aangedaan.

Aanvankelijk ging het om een tijdelijke commissie, maar in juli 2018 keurde het Vlaams Parlement mijn voorstel van decreet goed om de commissie een permanent karakter te geven en de werking ervan uit te breiden. Dat was het resultaat van de Commissie Grensoverschrijdend Gedrag, die in die periode hier in het parlement werkzaam was. Op 18 december 2020 nam de Vlaamse Regering daarover een beslissing. Zo worden niet langer alleen gevallen van institutioneel geweld en misbruik behandeld, maar ook situaties van grensoverschrijdend gedrag in alle gezagsrelaties, relaties met gelijken en ook binnen de intrafamiliale context. Het gaat over feiten die langer dan tien jaar geleden gebeurd zijn. Daar is een aanpassing gebeurd, want voordien was dat vijftien jaar. Daarnaast is het ook niet meer nodig dat de slachtoffers ten tijde van het misbruik of geweld minderjarig waren. Met de uitbreiding werd tegemoetgekomen aan de doelstellingen van het decreet. De context waarin feiten gebeurden, is immers ondergeschikt aan het leed van de mensen die ermee te maken kregen. Elk slachtoffer heeft immers evenveel recht om gehoord en geholpen te worden.

Sinds 2022 is de Commissie Erkenning en Bemiddeling voor institutioneel misbruik en geweld uit het verleden ingebed in het nieuwe Agentschap Justitie en Handhaving.

In verschillende schriftelijke vragen vroeg ik naar de werking van de commissie, mogelijke nieuwe uitbreidingen en het aantal aanmeldingen. Daaruit bleek dat het aantal aanmeldingen jaarlijks eerder beperkt was in de voorbije jaren, en dat u onderzocht in hoeverre het mogelijk zou zijn om de werking van de commissie nog verder uit te breiden en de grens van tien jaar voor hoelang de feiten geleden moeten zijn eventueel te wijzigen. Met betrekking tot dat laatste bekijkt u hoe slachtoffers verder kunnen worden geholpen door middel van een op te starten meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag. Dat vernam ik in een antwoord op mijn meest recente schriftelijke vraag. U hebt het er ook in diverse commissies al meermaals over gehad, want dit gaat natuurlijk over verschillende beleidsdomeinen.

Omdat de commissieleden van de Commissie Erkenning en Bemiddeling aangaven dat de werking van de commissie te weinig bekendheid genoot bij slachtoffers en hulpverleningsorganisaties, hebt u recent een campagne gelanceerd. Volgens een antwoord dat ik recent kreeg op een schriftelijke vraag zouden er 5 dagen na de start van die campagne, op 25 november, al 119 aanmeldingen toegekomen zijn.

Vandaar, minister, heb ik de volgende vragen.

Hoe verwerkt de commissie het plots grote aantal aanmeldingen? Is binnen de commissie de nodige capaciteit voorhanden om al deze aanmeldingen binnen een aanvaardbare tijdspanne te behandelen? Is er nood aan meer mankracht daarvoor?

In hoeverre werd in die zin geanticipeerd op het effect van de campagne die u hebt opgestart?

Hoe richt de campagne zich specifiek tot hulpverleningsorganisaties?

Hoeveel aanmeldingen zijn er intussen nog bij gekomen? Als er de eerste vijf dagen een heel grote toeloop was, dan stel ik me de vraag of dat effect zich de dagen nadien ook heeft verdergezet. We zijn vandaag 13 december. Hoeveel van de aanmeldingen die toekwamen sinds de opstart van de campagne, gebeurden vanuit hulpverleningsorganisaties en hoeveel door slachtoffers zelf? Kunt u iets zeggen over de aard van de aanmeldingen en het profiel van de slachtoffers? Welke conclusies trekt u daaruit?

Dan kom ik tot mijn laatste vraag, minister. Kunt u garanderen dat de slachtoffers die zich ingevolge de campagne nu aanmelden, ook effectief en binnen een redelijke termijn terecht kunnen bij de commissie en dat hun dossier er ook effectief wordt behandeld?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, collega Schryvers. Met de campagne 'Ooit gebeurd, nooit gehoord?' hebben we de bedoeling om de Commissie Erkenning en Bemiddeling voor misbruik en geweld uit het verleden beter bekend te maken. Het was daarbij de bedoeling om het aanbod van de commissie meer in de schijnwerpers te zetten zodat slachtoffers die nood hebben aan erkenning en bemiddeling, hun weg ernaartoe zouden vinden. Ik denk dat dat wel gelukt is. We hebben de campagne gedaan via sociale media en ook via kranten en dagbladen. Dat heeft ook geholpen, want we hebben meer slachtoffers kunnen bereiken dan we ooit hadden gedacht.

In de eerste tien dagen ontving de commissie 225 aanmeldingen. Dat is tot en met 6 december. Ik weet niet wat er daarna nog bij is gekomen. Het gaat over 180 meldingen van vrouwen en 55 meldingen van mannen. Men zegt mij dat daar per dag nog gemiddeld 20 tot 30 slachtoffers bij komen en we verwachten dat deze

toestroom nog een tijdje zal aanhouden. Het oudste slachtoffer is ouder dan 70 jaar en werd in het verre verleden misbruikt.

Het gros van de aanmeldingen komt rechtstreeks van slachtoffers die zelf de stap zetten, hier en daar ook wel gesteund door hulpverlening of door hun omgeving. Het is in dit stadium nog te vroeg om conclusies te trekken en ik wil voorzichtig zijn met de interpretatie van de cijfers, maar wat wel duidelijk is, is dat we een stijging zien in het aantal aanmeldingen. De voorbije jaren ontving de commissie overwegend aanmeldingen van mannen, en we zien dat er nu ook heel veel aanmeldingen van vrouwen zijn. We stellen ook vast dat de nieuwe aanmeldingen vanuit een meer diverse maatschappelijke achtergrond komen, vergeleken met meldingen uit het verleden. Vroeger kregen we vooral meldingen van institutioneel misbruik. Nu zitten die er ook nog bij, maar zijn er ook heel wat meldingen over privésituaties, voornamelijk gesitueerd in de kindertijd.

Wat ook opvallend is, is dat een aantal slachtoffers wel melding wil maken van het aangedane leed, maar zonder dat ze vragen om in gesprek te treden met de commissie. Soms zijn meldingen ook beperkt tot een vraag naar hulpverlening of bemiddeling. Deze meldingen worden door onze coördinator dan meteen doorverwezen naar andere hulpverlenende instanties. Ik reken er dan ook op dat ook de hulpverlening haar rol zal opnemen. Er zijn wel goede contacten tussen de commissie en de hulpverlening. Ten slotte geven sommige aanmelders aan niet onmiddellijk een traject te willen starten.

Ik had wel een bijkomende toestroom van slachtoffers verwacht, maar ik moet eerlijk zeggen dat we niet hadden verwacht dat die zo groot zou zijn. Om te anticiperen op die toestroom heb ik begin dit jaar wel vijf nieuwe mensen aangesteld en heb ik in het personeelsplan, dat momenteel de goedkeuringsprocedure doorloopt, nog twee bijkomende aanwervingen voor de commissie voorzien, namelijk een expert geweld en misbruik en een bemiddelaar, omdat ik de campagne ook over een langere tijd wil laten lopen en ik dus een blijvende instroom voorzie.

Omdat de toestroom groter is dan verwacht, heb ik gevraagd of de reserveleden uit de werving van begin dit jaar ook kunnen opstarten en plan ik een nieuwe werving. Ook zal er in januari nog een halftijdse kracht voor bepaalde duur aangeworven worden, naast de huidige coördinator. Daarnaast bekijk ik ook met het Expertisecentrum Kindermishandeling hoe we de lotgenotenwerking kindermishandeling kunnen versterken, zodat slachtoffers ook met lotgenoten kunnen praten indien ze dat wensen.

De campagne loopt in twee fases. De eerste fase was dus gericht op slachtoffers zelf, via kranten en sociale media, om hen duidelijk te maken: "Wij zijn er voor u." Dat is vooral via de sociale media gebeurd. Zo werd ook aan Zorgnet, CAW, 1712, enzovoort gevraagd om de campagne te delen. Dat hebben ze ook allemaal massaal gedaan, waarvoor mijn grote dank. In een tweede fase worden er ook affiches en folders verspreid via de hulpverleningsorganisaties, apothekers en huisartsen, maar gezien de hoge toestroom gaan we die tweede fase pas in de lente van volgend jaar aanvatten.

In de tussentijd en gedurende de laatste jaren is er blijvend contact met de hulpverleningsorganisaties en de verschillende sectoren, waardoor veel hulporganisaties sowieso al zelf de weg vinden naar de commissie als zij contact hebben met een slachtoffer dat een melding wil maken.

Helaas moet ik samen met u concluderen dat er in onze samenleving nog altijd zeer veel slachtoffers van misbruik zijn. Het stijgend aantal aanmeldingen toont aan dat er nood is en blijft aan deze commissie, en dat we die dan ook moeten versterken. Het geeft evenzeer aan dat er nood is en blijft aan een sterk preventiebeleid. Daarom kom ik binnenkort ook met een evaluatie en een update van het actieplan seksueel geweld.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, dank u voor uw antwoord. Het zijn toch wel heel opvallende cijfers. U zult na het antwoord op de schriftelijke vraag allicht wel hebben verwacht dat ik hierover een vraag om uitleg zou stellen.

Het is goed dat we dit in deze commissie bespreken, want het bewijst dat er nog heel veel leed uit het verleden sluimert bij heel veel mensen en dat het echt nodig is om die mensen publiek de hand te reiken om hen over een drempel te helpen om een melding te doen, en om hun erkenning te kunnen geven en ook een bemiddeling als zij dat nodig hebben. Het grote aantal meldingen bewijst enerzijds dat er nog veel leed sluimert, maar is anderzijds ook een positief effect van de campagne. Het bewijst dat je de slachtoffers echt kunt helpen.

Het is belangrijk en zelfs noodzakelijk dat ze op een goede manier worden geholpen. Die slachtoffers krijg je één keer over de drempel, en dan moet je ervoor zorgen dat ze niet worden ontgoocheld of een desillusie oplopen.

Het is echt nodig dat u de werking van de commissie van heel nabij volgt. In maart werd de commissie uitgebreid tot twaalf leden. En er is een reservelijst. Als ik het aantal aanmeldingen zie, dan weet je ... In elke casus moet toch tijd worden gestoken. U zegt dat er een aantal zijn die gewoon een melding doen en die nog niet verder willen worden geholpen. Diegenen die wel geholpen willen worden, daar kruipt toch heel wat tijd in. De slachtoffers moeten ervaren dat ze die tijd krijgen.

Minister, wilt u toch zeker heel goed blijven monitoren welke andere zaken de commissie nodig heeft? Ik voel soms bij de commissieleden zelf, op basis van hun reflecties, dat ze zoekende zijn. Ik vind dat niet verwonderlijk. De commissie moet zichzelf, zeker gezien de uitbreiding van het doelpubliek, een eigen invulling kunnen geven. Op welke manier zult u de ervaringen van de commissieleden meenemen in de verdere uitwerking?

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Collega, dank u om de vraag te stellen.

Minister, het is goed dat u aan de nood die duidelijk bestaat, een antwoord biedt of hebt geboden met de oprichting van die commissie. Het valt op dat er al meer dan tweehonderd aanmeldingen zijn. Minister, hebt u er een idee van hoeveel er ontvankelijk zijn en hoeveel trajecten er zullen moeten worden gestart? Ik kan me voorstellen dat niet alle tweehonderd aanmeldingen leiden tot trajecten.

Bij een vorige vraag van collega Schryvers hebt u gezegd dat u erover zou nadenken om de termijn van tien jaar uit te breiden. Hebt u daar nog bijkomende inzichten over? Dat is toch belangrijk omdat de dossiers van seksueel misbruik in elk geval al onverjaarbaar zijn geworden.

U hebt ook gezegd dat u ervoor zou zorgen dat de slachtoffers een erkenning van hun slachtofferschap kunnen krijgen, ongeacht de tijd die is verstreken sinds ze slachtoffer waren. U hebt daarnet bij de voorbeelden iemand vermeld van meer dan 75 jaar die zich effectief als slachtoffer van lang geleden meldt. Toen moest ook nog juridisch worden uitgeklaard hoe we ervoor kunnen zorgen dat er niet wordt geïntereferd met de strafrechtelijke procedure. Dat is heel belangrijk. Hebt u daarover nog meer informatie?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Muyters, dank u wel voor de vragen.

Het is heel belangrijk dat de Erkennings- en Bemiddelingscommissie bij het agentschap Justitie zit en dat we ze een gezicht hebben gegeven door middel van een heel sterke campagne. We voelen intuïtief aan dat er in onze samenleving een berg van verdriet aanwezig is die moet worden verwerkt. Op een bepaalde manier moeten we dat een plaats geven. Dat was ook de reden waarom we ons eerst goed kenbaar hebben willen maken en waarom we op een heel laagdrempelige manier een duidelijk signaal hebben gegeven via kranten, media en de socialemediakanalen van de hulpverlening.

Vaak moeten de slachtoffers een heel grote stap zetten. Het gaat vaak over een heel oud verdriet. Het oudste slachtoffer is 74 jaar. Dat gaat over handelingen en mishandelingen die teruggaan tot de puberteit. Dat slachtoffer zelf moet toch echt de nood hebben gevoeld om die stap te zetten.

De eerste 10 dagen waren er 225 meldingen. Vroeger waren er 50 tot 60 per jaar.

Wat we nu op dit moment doen, is – en dat doen de leden van de commissie – contact opnemen met alle slachtoffers om te kijken wat zij willen. Want dat is wel belangrijk. Het gebeurt dus op maat en op vraag van wat de slachtoffers zelf willen. Er zijn ook heel wat slachtoffers die zeggen dat ze een melding doen over wat ze hebben meegemaakt en dat ze dat gewoon doen omdat ze het belangrijk vinden dat dat wordt opgenomen, ook in de cijfers. Want daar is een 'dark number', het cijfer is bijzonder laag. We hebben daar de laatste jaren fel rond gewerkt. En je merkt wel dat heel veel slachtoffers zeggen dat ze op dit moment nog geen opstarttraject, bemiddeling of wat dan ook wensen. Ze willen het gewoon melden, omdat het voor andere slachtoffers misschien wel een heel duidelijk signaal is om zich ook te melden, en dat ze niet alleen zijn. Die slachtoffers heb je ook heel veel.

Ik geef ook mee dat wij dat vanuit het kabinet wekelijks opvolgen, omdat ik het bijzonder belangrijk vind – zoals mevrouw Schryvers ook zegt – dat wij als overheid zeggen dat we dit een plaats willen geven, dat het iets uit het verleden is, maar dat we mensen willen erkennen in het slachtoffer zijn en het gesprek willen aangaan en bemiddelen als het slachtoffer dat vraagt. Er komen ook bijkomende aanwervingen, zoals ik al heb meegegeven. Maar op dit moment hebben wij nog geen zicht op hoeveel dossiers er ook effectief opgestart zullen worden. Het eerste wat we nu doen, is de slachtoffers vragen wat ze willen.

De termijn van tien jaar is inderdaad wat arbitrair. We gaan dat nu ook bekijken in het kader van het op te richten meldpunt, samen met collega Somers, die ook de leemte zal moeten opvangen. Maar de bedoeling is sowieso dat er geen enkel slachtoffer uit de boot valt; dus we gaan die termijnen wel allemaal goed op elkaar moeten afstemmen. Want alle slachtoffers moeten worden geholpen – dat spreekt voor zich, denk ik – en niet enkel de slachtoffers die meer dan tien jaar geleden iets hebben meegemaakt. Vandaar dat het meldpunt dat we gaan opstarten, ook met deze commissie zal worden afgestemd, zodat we alle slachtoffers op een juiste manier kunnen opvangen en ook doorverwijzen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Dank u wel, minister.

Destijds – en dan spreek ik al over 2014 – hebben we die tijdelijke commissie opgericht, en die had een hele specifieke focus op mensen die als minderjarige slachtoffer waren geweest, en dat moest langer dan vijftien jaar geleden zijn. Het ging ook over een echt institutionele context, in welzijnsvoorzieningen of in jeugdinstellingen, in het onderwijs. Ik denk dat dat een goede stap was toen. Alleen is en cours de route natuurlijk ook wel gebleken dat er nood was aan meer, dat slachtoffers, ook wanneer het geen vijftien jaar geleden is of wanneer ze niet minderjarig waren ten tijde van het misbruik of wanneer dat niet in een voorziening

was gebeurd, nood hadden aan erkenning en heling, en ook naar de hulpverlening toegeleid moeten kunnen worden.

Vandaar denk ik dat de volgende stap naar een permanente commissie en met uitbreiding van de scope van wie er terechtkan, absoluut nodig was en dus een goede zaak is, want – dat onderschrijf ik volledig, en dat heb ik daarstraks ook gezegd – slachtoffers hebben het recht om gehoord te worden, om geholpen te worden, en het mag niet afhangen van binnen welke context je slachtoffer was of hoe oud je was toen je slachtoffer was, of je die erkenning al of niet kunt krijgen. Dat is dus een goede zaak.

Minister, ik wil u vragen om absoluut goed te monitoren hoe het nu verder verloopt, hoeveel meldingen er nog komen en vooral ook wat de noden zijn van de slachtoffers die zich nu melden bij de commissie en wat de noden zijn van de commissie zelf, en of de commissie haar werk ook effectief aankan. Want zoals ik daarstraks ook al gezegd heb: de slachtoffers die nu eindelijk over die drempel geraken van een leed en een verdriet dat al jaren aanwezig is, moeten nu ook effectief die erkenning kunnen krijgen.

Tot slot, met betrekking tot de termijn, dat is inderdaad arbitrair. Ik denk dat het belangrijkste is dat er de volgende periode ook eens goed wordt gekeken naar wat de interferentie is met strafrechtelijke procedures. En waar we mensen kunnen helpen om erkenning te krijgen, moeten we dat absoluut doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de feminicidecijfers en het gebruik van enkelbanden bij familiaal geweld – 817 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, blijkbaar heb ik enkel vragen rond thema's waarover er onenigheid is tussen Vlaanderen en de federale overheid, maar dat is een beetje het peper en zout van de politiek, zou ik zeggen. Ik denk dat er de laatste tijd al heel wat vragen over gesteld zijn, en ook in de media is er heel wat aandacht geweest voor de vele gevallen van feminicide die we dit jaar al gekend hebben. Het zijn er 22, waarvan 12 in Vlaanderen. Verschillende van die moorden op vrouwen gebeurden in een context van familiaal geweld.

U hebt enige tijd geleden in de media gezegd dat u enkelbanden met gps-systeem zou willen inschakelen in de strijd tegen intrafamiliaal geweld, zodat dit ook beter gemonitord kan worden. Vandaag worden enkelbanden reeds toegepast voor personen die hun voorlopige hechtenis of alternatieve gevangenisstraf thuis uitzitten. Er zijn ook een aantal andere landen in Europa waar dat systeem al werkt, en waar mensen met een contact- of thuisverbod gevolgd worden met zo'n gps-systeem. U stelde in de media dat u ging bekijken wat technisch mogelijk is en waar de noden van de slachtoffers in Vlaanderen precies liggen.

Er is onmiddellijk tegenwind gekomen van de federale collega van Justitie. Voor alle duidelijkheid: voor ons, als Vooruit, zijn er geen taboes in de strijd tegen familiaal geweld en feminicide, maar het moet natuurlijk wel duidelijk zijn. Er kwamen al onmiddellijk opmerkingen rond het gegeven privacy. In die context denken wij dat er best duidelijkheid zou gecreëerd worden rond heel deze situatie. De strijd tegen intrafamiliaal geweld is te belangrijk om te laten verzanden in aankondigingspolitiek of politieke discussies.

Ik heb daarover een aantal vragen.

Wat is de concrete stand van zaken van dit dossier?

Ik neem aan dat u ook al voor de aankondiging rekening gehouden hebt met de eventuele problemen op het vlak van privacy. Hoe denkt u hier een antwoord op te formuleren?

Voorziet u extra middelen voor de aankoop van enkelbanden en de begeleiding via de Vlaamse justitiehuisen?

Op welke manier gaat u de noden van slachtoffers in kaart brengen?

Is er eventueel een aanpassing nodig van de wetgeving? Uw federale collega zei dat het hier gaat over bevoegdheidsoverschrijding. Dat is iets wat u vaak over hem zegt. Is er daarover al contact en overleg geweest met de federale minister van Justitie? Is er al een samenwerkingsakkoord gesloten met de federale overheid, of hebt u daar stappen voor gezet?

Zijn er, aanvullend bij het voorstel dat u gelanceerd hebt, eventueel nog bijkomende initiatieven voor de strijd tegen feminicide in 2023, die eventueel samen met het federale niveau kunnen gebeuren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Vandenhove, u weet dat, als het over dit thema gaat, wij geen ballonnetjes oplat en maar effectief aan beleid doen. De slachtofferapplicatie zijn we grondig aan het bekijken. Dat is ook in dezen gebeurd. We hebben een team opgesteld van experts uit het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET), juristen, IT'ers, slachtofferonthaal, de Family Justice Centers (FJC's) en mijn kabinet. Het doel is om allereerst informatie en goede praktijken uit te wisselen met een zevental landen waar het reeds bestaat. Dat zijn onder andere Frankrijk, Noorwegen, Nederland, Portugal. Er werd ook al samengezeten met de Vereniging van Onderzoekersrechters, die daar vragende partij voor zijn. Ten slotte werd in het kader van de concurrentiedialoog die ik gelanceerd heb voor nieuwe enkelbanden, deze technologie nagegaan en getest bij alle inschrijvers, zodat ik zekerheid heb dat alle inschrijvers wel degelijk een slachtofferapplicatie kunnen leveren.

Ook voor de tender voor de aankoop van de enkelbanden gaan we grondig te werk, aangezien de procedure tijdens de vorige legislatuur niet zo goed werd afgerond. We kunnen niet licht over dergelijke procedures gaan, wetende dat ongeveer vijfduizend mensen per jaar een enkelband krijgen. Dat zijn er meer dan de mensen die in Vlaanderen in de gevangenissen zitten. Daarvoor werd een team samengesteld van aankopers en juristen van Het Facilitair Bedrijf, het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht, IT'ers van het Agentschap Justitie en Handhaving en ook met het Franstalig centrum voor elektronisch toezicht. Zij doen ook mee. Er werden andere landen aangeschreven over hun ervaringen met de verschillende partners. Er werden ook uitgebreide demosessies met testen georganiseerd. Het proces loopt daardoor wat langer, om ervoor te zorgen dat we met de juiste partner in zee gaan.

De demosessies werden recent afgesloten. Er werd een afrondende overheidsopdracht uitgeschreven en ik voorzie de gunning hiervan in maart 2023. Daarna is een overgangsperiode nodig om de nieuwe enkelbanden en de technologie in werking te kunnen laten treden tegen eind 2023. Dan zal ook de slachtofferapplicatie in gebruik kunnen worden genomen, in eerste instantie in één regio als proeffase.

In de tussentijd worden de doelgroep en de mandaten voor de slachtofferapplicatie afgebakend. Men zal bekijken welk systeem we het best gebruiken, hoe de samenwerking met de opdrachtgevers en politie eruit kan zien, hoe we hier een multidisciplinaire

samenwerking met de Family Justice Centers kunnen opzetten en welke juridische wijzigingen hiervoor nodig zijn.

Hoogstwaarschijnlijk zal hiervoor enkel een wijziging van de omzendbrieven over elektronisch toezicht nodig zijn. Nu wordt elektronisch toezicht ook geregeld via gemeenschappelijke omzendbrieven van het College van procureurs-generaal, de federale minister van Justitie en de ministers die bevoegd zijn voor de justitiehuisen van de deelstaten. Een samenwerkingsakkoord is hier dus niet voor nodig. De juridische wijzigingen die nodig zijn, worden uiteraard in overleg met de federale minister van Justitie en het college besproken. Ik word daar geregeld uitgenodigd en ik neem deel aan de interessante vergaderingen.

Om te bekijken waar de noden liggen van de slachtoffers, worden slachtofferonthaal en de FJC's gedurende het hele traject betrokken. In de gesprekken met de andere landen waar zo'n systeem van toepassing is, werd ook telkens gevraagd naar de ervaringen van slachtoffers zodat we daarmee rekening kunnen houden. We hebben ook specifiek naar de voor- en nadelen gevraagd. Bij het installeren van een slachtofferapplicatie bij het slachtoffer zelf zal er ook altijd toestemming gevraagd worden, zullen slachtoffers sowieso grondig voorbereid worden en zal er aangepaste begeleiding voorzien worden door de FJC's.

Wat de middelen betreft: er werden sowieso eenmalige extra middelen voorzien voor het implementeren van de nieuwe enkelbanden en de innovatieve technologie, alsook om de mogelijk duurdere enkelbanden op te vangen als we voor de nieuwste technologie gaan. Daarnaast schatten we ieder jaar in welke toename van het aantal enkelbanden er mogelijk is en stellen we dat ook bij via de begrotingsaanpassing.

Dan de vraag over privacy. Het wordt niet alleen in een heel aantal landen al toegepast, maar ook elektronische monitoring via gps wordt in Vlaanderen al ruim toegepast in het kader van de voorlopige hechtenis. Dat systeem bestaat dus en we zullen het daaronder schuiven.

Wat de slachtofferapplicatie bij slachtoffers zelf betreft, kan dit enkel met toestemming van de slachtoffers. Hun gps springt enkel 'aan' op het moment dat de dader de perimeter overtreedt. Verder worden de bewegingen van slachtoffers niet opgevolgd noch bijgehouden. Uiteraard wordt dit ook opgevolgd door onze data protection officer.

De uitrol van de FJC's over heel Vlaanderen komt eraan. Daarvoor wordt nog voor de vakantie een personeelsplan voorgelegd aan de regering, waarbij negentig extra casusregisseurs en psychologen zullen worden aangeworven. Ook voorzie ik in een subsidie voor de vertrouwenscentra kindermishandeling om een kinderpsycholoog aan te stellen in ieder FJC, om ervoor te zorgen dat we ook de kinderen niet vergeten. Helaas zijn er ook kinderen bij betrokken – en dat zijn dan de grootste slachtoffers in het spel. Daarnaast voorzie ik ook voor elke regio een subsidiëring voor een verbindingsofficier bij de politie.

In de FJC's voorzie ik ook een structurele risicotaxatie, want onderzoek en de praktijk leren ons dat achter dodelijk partnergeweld meestal een cocktail van risicofactoren schuilgaat. Via een nieuw dossiersysteem zullen politie en parket op elk procesverbaal een dergelijke risicoscreening moeten doen. Ik ben niet bevoegd voor politie en parket. Er was het spijtige voorval van de afgelopen weken, met die vier pv's. Je kunt je afvragen hoe dat komt. Het parket was op de hoogte. Hoe kwam het dan dat die dader niet uit huis werd gezet of wat dan ook? Waarom is daar geen risicotaxatie gebeurd? Je moet niet alleen naar het pv kijken, maar ook naar alle omstandigheden daarrond. Als je een risicotaxatie doet, kun je ook op andere zaken uitkomen.

Collega Vandenhove, u zit in de Federale Regering. U kunt bij uw coalitiepartners aanbrengen dat politie en parket bij partnergeweld sowieso een risicotaxatie moeten

doen. Ik zal dat blijven aanmoedigen, maar ik kan moeilijk in de plaats treden van de federale ministers. Dat begrijpt u. Dat hadden ze moeten doen. Wij voorzien met de FJC's een structurele risicotaxatie.

Ik blijf ook de parketten aanmoedigen om meer tijdelijke huisverboden op te leggen. Limburg en Antwerpen doen dat bijzonder goed. In Limburg hebben wij een fantastische magistraat die dat met hart en ziel doet. Maar eigenlijk moet iedereen dat op die manier doen. Dat is ook de reden waarom ik op het College van procureurs-generaal daarover dikke ruzie heb gehad. Ze vinden mij daar natuurlijk niet leuk, ze vinden mij een ambetanterik. Ik vroeg er hoe het komt dat de parketten van Limburg en Antwerpen dat wel consequent gebruiken, en de andere parketten niet. Er is een omzendbrief rond tijdelijke uithuiszetting. Er werd toen veel gezocht en links en rechts gekeken. Maar uiteindelijk gingen ze dan toch nog eens de omzendbrief onder de aandacht brengen. We zien in de andere provincies een kleine stijging, maar dat is nog niet wat het zou moeten zijn.

Ik snap de parketmagistraten niet. Er is uiteraard de scheiding der machten, maar ik vind dat in familiaal geweld de dader na de tweede keer buiten moet. Dat is heel simpel. Een uithuiszetting is ook belangrijk omdat de justitieassistenten dan onmiddellijk met die dader aan de slag kunnen. Dan kunnen wij de hulpverlening inschakelen. Als die tijdelijke uithuiszetting niet gebeurt, ontstaat er een explosieve toestand in het gezin zelf. We weten allemaal dat dit heel fel kan escaleren, met alle gevolgen van dien. Ik blijf de parketten aanmoedigen, ook op de vergaderingen van het College van procureurs-generaal.

De feestdagen zijn meestal moeilijke momenten voor heel veel gezinnen. Collega Vandenhove, we voorzien vanuit Vlaanderen een permanentie. De justitieassistenten zullen ervoor zorgen dat er altijd permanentie is, dat als er iets gebeurt, de slachtoffers ergens terecht kunnen.

Ten slotte loopt er ook een proefproject in drie gevangenissen waarbij er met gedragstraining aan de slag wordt gegaan met daders van familiaal geweld. Zo kunnen we al in de gevangenis die daders bij hun nekvel grijpen met de nodige training om recidive na vrijlating te voorkomen.

Voor de mensen die in de Federale Regering zitten, is er nog iets belangrijks. Ik heb destijds, in 2017-2018, als staatssecretaris het stalkingalarm voorbereid. Ik heb begrepen dat dat nog altijd niet rond is. Misschien moet u daar ook eens voor het stalkingalarm aan de alarmbel trekken, want intussen zijn we alweer vijf jaar verder en is dat nog altijd niet in orde.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Ik ben blij dat u mij zoveel werk meegeeft voor mijn federale collega's. Daarvoor alle begrip. Ik denk dat we het eens zijn over het gegeven dat er structureel nog meer risicotaxaties zouden moeten gebeuren. Wat mij betreft, is dat geen discussie tussen het federale en het Vlaamse niveau. Het moet gewoon gebeuren.

Ik heb inderdaad vrij gedetailleerde vragen gesteld. Ik wil nog een politieke maar wel heel duidelijke vraag stellen. Als ik het goed heb begrepen, zijn alle plooiën gladgestreken. Wat de privacy betreft, is er geen probleem meer. En er is ook een samenwerkingsakkoord nodig. Dat kan met andere woorden met een omzendbrief worden geregeld. Ik denk dus dat de problemen die aan bod zijn gekomen nadat u de aankondiging had gedaan in de media, op zich geen problemen waren, of dat ze ondertussen opgekuist zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, u bent uitvoerig ingegaan op het tijdelijke huisverbod. Ik heb de voorbije periode ook al regelmatig een pleidooi gehouden opdat dat overal zou kunnen worden toegepast. Op dat vlak hebben wij alvast hetzelfde standpunt.

Vorige week kreeg ik de cijfers, waarnaar ik in de plenaire vergadering al heb verwezen. Daaruit blijkt dat daar in de andere arrondissementen vanaf de eerste maanden van dit jaar toch al meer toepassing van wordt gemaakt. Dat is goed. Maar de cijfers in Limburg en Antwerpen bleven nu op hetzelfde niveau. De stijging komt dus van de andere regio's. Limburg en Antwerpen hadden er al heel wat. Mijn bedenking daarbij is dat het goed is dat er een de-escalatie kan zijn, dat er een afkoelingsperiode is. Maar dat tijdelijk huisverbod is altijd een beperkte periode. We moeten verder durven kijken dan dat.

Dat is mijn vraag: wordt er eigenlijk een evaluatie gedaan van wat er gebeurt na zo'n tijdelijk huisverbod, als een dader terug naar huis gaat? Zijn daar cijfers over? In hoeveel gevallen komt het dan tot een herhaling en in hoeveel gevallen zou een andere maatregel beter geweest zijn? We weten dat het huisverbod tijdelijk is, maar de verblijfplaats waar partner en kinderen verblijven, blijft natuurlijk wel bekend voor de dader. Gebeurt een dergelijke evaluatie, minister, en op welke manier worden daar dan conclusies uit getrokken, zowel wat betreft de termijn als wat betreft opvolgende maatregelen na het tijdelijk huisverbod?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik wil eerst meegeven aan collega Vandenhove dat het geen aankondiging is. Het is effectief beleid. U ziet welke stappen we al hebben gezet en met wie we allemaal hebben overlegd. Het komt er effectief aan. Ik denk dat dat goed is. We zien ook dat het in andere landen effectief bestaat, en dat de Vereniging van Onderzoekersrechters er ook naar uitkijkt om dit te hebben, om slachtoffers effectief beter te kunnen beschermen.

Collega Schryvers, de evaluatie die u hebt gevraagd, loopt momenteel in het kader van het expertisenetwerk van het College van procureurs-generaal. Ook de justitiehuisen hebben daaraan meegewerkt. Er is bijvoorbeeld ook gekeken of het huisverbod overgaat in een andere maatregel zoals probatie of bemiddeling en maatregelen. Ik denk dat dit effectief interessant is. Normaal gezien is een uithuiszetting voor twee weken. Dat kan altijd verlengd worden tot drie maanden. Het is interessant om te kijken, aan de hand van de evaluatie, wat er dan in die periode effectief gebeurt met de dader en of we dat beleidsmatig kunnen verbeteren.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel. Ik onthou dat niet de aankondiging verkeerd was, maar wel de reactie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.